

WE KUNNEN NIET ZONDER ELKAAR

(want we hebben elkaar nodig)

Gemeente van Christus,

Laat ik maar eerlijk tegen u en jullie zijn... dit is geen preek in de letterlijke zin van het woord. Ik ga niet de bijbel uitleggen – dat doen we elke zondag en dat is ook goed. Maar vandaag wil ik hardop met u en jullie nadenken over een paar dingen. Kijk, we hebben de bijbel gelezen en dat hebben we ook niet voor niets gedaan. Het is een gedeelte dat ons op het netvlies gebrand staat: wij zijn als kerk een lichaam en daarin heeft alles en iedereen zijn of haar unieke plek. Houdt dat beeld maar zo lang mogelijk voor ogen. Dan ga ik nu gewoon eens even hardop met u nadenken over een paar dingen.

In de voorbereiding van deze dienst had ik een goed gesprek met drie van onze jongeren: Annaberth, Marianne en Hannah. Zij hadden samen met de andere jongeren van de GJV gekozen voor het thema van deze dienst ‘We kunnen niet zonder elkaar’. Of was het nou ‘We hebben elkaar nodig’? Steeds weer vergaten we wat het nou was en op een gegeven moment rolden we van de stoel van het lachen... de verwarring was groot. Maar wat maakt het uit, de twee uitspraken lijken immers precies hetzelfde te betekenen!.

Toch is dat niet helemaal waar natuurlijk. Want op de vraag ‘waarom zouden we niet zonder elkaar kunnen?’ zijn verschillende antwoorden denkbaar. Je kunt dan inderdaad antwoorden: ‘Omdat we elkaar nodig hebben’. Akkoord. Maar je zou ook kunnen antwoorden: omdat we nou eenmaal in hetzelfde schuitje zitten. We zijn aan elkaar overgeleverd. Een beetje zoals die kanarie en die parkiet. Ze zitten nou eenmaal in dezelfde kamer en ze hebben eigenlijk geen keuze. Ze zullen het met elkaar moeten rooien en uiteindelijk blijkt ook nog eens dat ze elkaar gaan missen als ze tijdelijk gescheiden zijn.

Want zo is het wel een beetje: we hebben er niet voor gekozen om in deze samenstelling met elkaar te leven. Ouders kiezen hun kinderen niet en kinderen kiezen hun ouders niet. Je kiest niet je burens, niet je klasgenoten, niet je leraar en niet je collega's... het wordt allemaal *voor* je gekozen en je zult er maar het beste van moeten maken. Vrienden, die kies je! En in onze maatschappij ook je levenspartner, je man, je vrouw. Maar verder heb je niet zoveel te kiezen.

Er zijn periodes in ons leven dat we daar ook stevig tegen tekeer kunnen gaan. Je bent het zat met al die mensen om je heen. Je hebt het helemaal gehad met je ouders en met je leraren en met je kerk! Pubertijd is zo'n periode, maar ook later in je leven heb je van die fases. Soms breken mensen dan ook plotseling met alles en iedereen. 'Bekijk het maar, ik heb hier geen zin in!' En laat ik er maar meteen bij zeggen: dat is soms ook goed, zeker in de pubertijd. Het is een manier om je te gaan realiseren wie je bent en dat je niet per se degene bent die de mensen om je heen van je maken. Je bestaat niet bij de gratie van de verwachtingen van anderen, je kunt ook je eigen keuzes maken.

Even als ouders onder elkaar: 't is wel heel lastig als je kinderen zich tegen je afzetten, ik weet dat maar al te goed. Maar het is de enige manier waarop onze kinderen volwassen kunnen worden, dat mogen we niet vergeten. Zij kunnen niet het verlengstuk worden van ons leven en zij leven niet om onze onvervulde dromen te leven... ze zullen hun eigen leven moeten opbouwen.

Kennelijk hebben deze jongeren, net als die parkiet en die kanarie, al gevoeld: we zitten in hetzelfde schuitje. En niet alleen dat, maar ook: we hebben elkaar ook nodig! Kijk, dan weet je zeker dat het volwassen mensen zijn geworden. Een kind roept steeds: '*kan ik zelf wel – je hoeft niet te helpen!*' Gelukkig roept een kind dat, want zo leert het alles wat het leren moet. Maar wie ouder wordt en wie volwassen wordt ontdekt steeds vaker: ik kan het niet alleen.

Maar nu - wat willen zij daar nu mee zeggen? Zeggen ze: 'wij jongeren hebben jullie ouderen nodig'? Ja dat zeggen ze daarmee! Wie zegt 'we hebben *elkaar* nodig' zegt ook: 'ik heb jou nodig'. De kinderen, de jongeren hebben ons, volwassenen, ouderen nodigen. Wij hebben levenservaring die zij missen. Wij hebben mogelijkheden die zij nog niet hebben: geld, middelen, vaardigheden, inzichten... En kennelijk, gemeente, vragen ze daar om.

Onze kinderen, onze jongeren vragen ons erom: Help ons het leven in, help ons leven, help ons God ontmoeten. Deel jullie ervaring alsjeblieft met ons. Vertel ons jullie ervaringen met God. Help ons te begrijpen wat de zin en betekenis is van het leven. Help ons manieren te vinden om om te gaan met andere mensen, ook de mensen die moeilijk, lastig en stom zijn. Help ons de bijbel lezen, help ons een plek te vinden in de geschiedenis die God met mensen gaat. O nee, ik heb deze vragen niet allemaal uit hun mond gehoord, maar hoor het wel tussen hun woorden door, ik zie het in hun gezichten. Achter hun stelligheid en stoerheid, achter hun zogenaamde onaantastbaarheid en sexy uitstraling lees ik ook de vraag: help ons! Of heb ik het helemaal mis? Dan mag je het zeggen...

Horen wij die vragen? Voelen wij ons uitgedaagd om hen te helpen? Of zien we hun houding alleen maar als onverschilligheid en verzet? In dat geval moeten we beter luisteren, denk ik. Ik zal vandaag heel eerlijk met u zijn. Ik hoor in de gemeente vaak de zorg over het wegblijven van de jongeren. Er zijn er onder ons die daar ook echt verdriet van hebben. Maar ik kom in onze gemeente ook veel verzet tegen veranderingen tegen. En de bereidheid om werkelijk met de jongeren aan de slag te gaan, naar hen te luisteren en op hun vragen in te gaan is gering. Er zijn er die daar veel aan doen of heel veel aan hebben gedaan. Maar sommigen van hen zijn moe, uitgeput van wat zij soms hebben ervaren als vechten tegen de bierkaai...

Ik zeg het nog maar eens. Vandaag zeggen de jongeren ons: 'Wij hebben elkaar nodig' - of was het: 'Wij kunnen niet zonder elkaar?' Horen we dat? Ze vragen naar ons!

Hoe ging dat vers ook alweer, over dat lijden en over dat respect?

Wanneer één lichaamsdeel pijn lijdt, lijden alle andere mee; wanneer één lichaamsdeel met respect behandeld wordt, delen alle andere in die vreugde.

Tja..

Maar er ligt meer in ons thema. Als jongeren het thema kiezen 'We kunnen niet zonder elkaar, want we hebben elkaar nodig...' dan vragen ze niet alleen hulp, ze bieden die hulp daarmee ook aan. Dat kan niet anders! Wie zegt 'we hebben *elkaar* nodig' zegt ook: 'jij hebt mij van tijd tot tijd ook nodig en ik ben er voor je'. Ik weet niet zeker of ze dat er zelf in hebben gehoord, maar ik hoor het er

zeker in. De jongeren bieden zich aan – ze willen nodig zijn, ze willen serieus gevraagd worden.

U weet dat ik afgelopen jaar in Georgië was bij bisschop Malkhaz Songulashvili en toen ik zag hoeveel jongeren en jonge gezinnen betrokken waren zijn kerk vroeg ik hem: ‘Hoe kan dat? Hoe betrek je zoveel jonge mensen in je kerk?’ En zijn antwoord was even eenvoudig als radicaal: door hen volop en voluit mee te laten doen. Laat ook hen hun verhaal vertellen en betrek hen voluit in je besluitvorming. Bisschop Malkhaz ging daarin heel ver. Hij vertelde dat hij de besluiten over de toekomst van de kerk overliet aan de jongeren – ‘de kerk van de toekomst is immers hun kerk’, zo redeneerde hij. Ik vroeg hem of dat wel eens fout uitpakte, of die jongeren wel eens de verkeerde beslissing namen – ‘O yes, many times...’ zei hij, ‘maar het kan niet anders. We moeten hen mee laten beslissen – wie zegt dat wij het goed doen?’

Durven wij zo te denken? Vragen wij onze jongeren om raad? Vragen wij: denken jullie eens mee, hoe moeten we verder? Jullie kennen de wereld anders dan wij, hoe zien jullie daarin het Koninkrijk van God zichtbaar worden? Kunnen wij zeggen: wij hebben jullie nodig?

Hoe ging dat gedeelte ook al weer over de voet en het oor en het oog?

Als de voet zou zeggen: ‘Ik ben geen hand, dus ik hoor niet bij het lichaam,’ hoort hij er dan werkelijk niet bij? 16 En als het oor zou zeggen: ‘Ik ben geen oog, dus ik hoor niet bij het lichaam,’ hoort het er dan werkelijk niet bij? 17 Als het hele lichaam oog zou zijn, waarmee zou het dan kunnen horen? Als het hele lichaam oor zou zijn, waarmee zou het dan kunnen ruiken? 18 God heeft nu eenmaal alle lichaamsdelen hun eigen plaats gegeven, precies zoals hij dat wilde.

Tja. Dus ook de jongeren!

‘Wij hebben elkaar nodig, we kunnen niet zonder elkaar’. Wie dat zegt moet twee dingen doen: (1) *elkaar* serieus nemen – de jongeren moeten de ouderen serieus nemen en de ouderen moeten de jongeren serieus nemen –, maar ook dit: (2) *jezelf* serieus nemen – we moeten *onzelf* serieus nemen.

Dat betekent minimaal dat we tegen onszelf zeggen: ‘jazeker, ik heb iets te bieden, ik kan een ander tot hulp zijn’. Er is niemand die niets kan bijdragen. De één heeft tijd, de ander geld, een derde een stel handige handen. Weer iemand anders kan luisteren of schrijven of administratieve ondersteuning geven. Zelfs wanneer je niets kunt doen of geven, kun je nog met je hartelijkheid en je warme aanwezigheid van betekenis zijn bij mensen, in de samenleving en in de kerk.

We zijn een beetje bang geworden om te zeggen dat we iets goed kunnen. We verstoppen liever onszelf een beetje. Dat is nergens voor nodig en bovendien doodzonde. Het is als een arm die slap langs je lichaam bungelt – ach, denkt de arm, ik stel niks voor, ik kan niks. Dat is niet waar! Je houdt jezelf voor de gek en daarmee ook de ander.

En dat geldt dus ook voor jullie, jongeren. We zijn er niet zo goed in geslaagd in de afgelopen tijd om jullie voluit een plek te geven en we weten nog niet zo goed hoe dat moet. Maar als we dat gaan doen, als we het gaan proberen, vraagt dat ook wat van jullie. Dan moeten jullie ook wel *sjoege* geven! Laat maar zien wat je kunt en wat je wilt. Daag mij, daag de kerkenraad en daag de kerk maar eens uit door te zeggen: ‘Hier zijn we - wat kunnen we doen?’ Ik denk dat we ons in de kerk kapot schrikken, als jullie dat doen, maar laat je daar niet van weerhouden... Neem jezelf serieus en kom maar op met je vragen en je hulp.

Hoe gaat die tekst over al die verschillende taken en zo al weer?

4 Er zijn verschillende gaven, maar er is één Geest; 5 er zijn verschillende dienende taken, maar er is één Heer; 6 er zijn verschillende uitingen van bijzondere kracht, maar het is één God die ze allemaal en bij iedereen teweegbrengt. 7 In iedereen is de Geest zichtbaar aan het werk, ten bate van de gemeente.

Zo is het - en dat geldt ook voor jullie!

*

Het is tijd dat ik afsluit en amen zeg. Ik zit alleen nog met één vraag. Hoe doen we dit nou? In ons voorgesprek hebben we het er ook over gehad. Ik vertelde hoe mooi 1 Korinthe 12 bij het thema paste en begon spontaan bijna een minipreekje te houden. Maar langzaam zag ik de ogen van Annaberth glazig worden. Dus besloot ik mijn verhaal met een wat aarzelend en vragend

‘...toch?’ Ja, zei ze toen, dat is allemaal wel mooi, maar ja... en dan? Dan gaat iedereen naar huis en denkt ‘Dat heeft ‘ie weer mooi gezegd?’ Hoe gaan we het dan doen?

Raak! Die is echt raak! En je mag best weten, daar loop ik nou elke keer dat ik voorga tegenaan: hoe zorg je er nou voor dat het niet een mooi verhaal blijft. Net als die eenden die vergeten zijn dat ze kunnen vliegen. Elke zondag waggelen ze naar de kerk, schuiven in hun bank, liefst op hun vaste plekje. Ze kwaken hun liedjes en luisteren goed naar ‘Domie Duck’. En elke zondag heeft hij een preek die ongeveer over hetzelfde gaat: ‘We hebben vleugels, we kunnen vliegen, beminde gevleugelden’. Hij legt uit hoe vroegere eendengeslachten van sloot naar sloot vlogen, hoe je je vleugels kunt spreiden en hoe vliegen moet. Hij vertelt van de verhalen van eenden die ver waren gevlogen en met verhalen thuiskwamen. Dan klinkt het amen. Domie Duck waggelt van de preekstoel af en waggelt samen met de goedgebouwde eenden weer naar huis. ‘Ja’, zeggen ze onderweg, ‘Domie heeft het weer mooi gezegd!’ En niemand lijkt op het idee te komen dat ze ook eens daadwerkelijk kunnen gaan *vliegen*.

Annaberth vroeg: hoe pakken we dat aan? Hoe zorgen we ervoor dat het geen vrijblijvende boodschap is? En ik wist het niet! Een opdrachtje verzinnen? Een verwerkingsvorm bedenken? Ik wist het niet en wist het tot vanmorgen nog niet.

Maar plotseling realiseerde ik me: ook ik kan om hulp vragen! ‘We hebben elkaar nodig!’ Hier schiet ik tekort – ik weet het niet en dus eindig ik met de vraag aan u en jou: hoe zorgen we ervoor dat dit niet een mooi verhaaltje blijft? Hoe wordt dit niet de zoveelste preek over gemeenteopbouw en de plaats van jongeren... zonder dat er wat verandert? Hoe?

Wie het weet mag het zeggen! Wilt u alstublieft helpen?

Amen